

มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิต

นางสาวจรัสศรี จรียากุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974 - 577 - 876 - 1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016554

LEGAL MEASURES TO PREVENT AND SUPPRESS CREDIT CARD CRIMES

MISS CHARASSRI CHARİYAKUL

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS.

DEPARTMENT OF LAW

GRADUATE SCHOOL

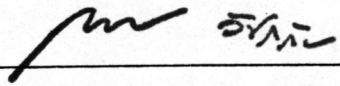
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ISBN 974 - 577 - 876 - 1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิต
 โดย นางสาวจรัสศรี จริยากุล
 ภาควิชา นิติศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส

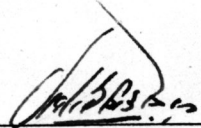
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

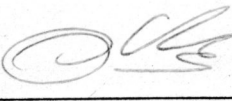
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

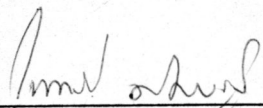
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชววิไลกุล)

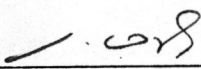
อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

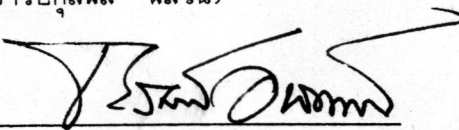
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์)

กรรมการ

(อาจารย์กุลพล พลวัน)

กรรมการ

(อาจารย์ชัยวัฒน์ อุทัยวรรณ)

จรัสศรี จรรย์กุล : มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิต
(LEGAL MEASURES TO PREVENT AND SUPPRESS CREDIT CARD CRIMES) อ.ที่ปรึกษา :
รศ. วีระพงษ์ บุญโญภาส, 174 หน้า ISBN 974-577-876-1

ในปัจจุบัน การใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในสังคมไทย จำนวนสมาชิกบัตรและจำนวนเงินที่หมุนเวียนในการใช้จ่ายด้วยบัตรเครดิตมีเป็นจำนวนมาก ัญเหตุที่ตามมาคือ อาชญากรรมบัตรเครดิตในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การทำบัตรเครดิตหายหรือการลักบัตรเครดิตไปใช้ การปลอมและการเปลี่ยนแปลงข้อมูลบัตรเครดิต ร้านค้าหรือสถานบริการผู้รับบัตรทุจริต และสมาชิกบัตรเป็นผู้ทุจริต นับวันการกระทำผิดในรูปนี้จะขยายวงกว้างออกไปเรื่อย ๆ และมีรูปแบบของการกระทำผิดใหม่ ๆ เกิดขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีกฎหมายอาญาที่กำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาว่า เหตุใดมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิตหรือการบังคับใช้กฎหมายอาญาในส่วนนี้มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอที่จะยับยั้งอาชญากรรมบัตรเครดิตได้

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงัญเหตุของมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิต และัญเหตุในด้านกลไกของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย อันจะเป็นประโยชน์ในการหาหนทางเพื่อขจัดัญเหตุที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมบัตรเครดิตให้ลดน้อยลง

ผลการศึกษาวิจัยนี้พบว่า มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิตยังมีัญเหตุ เช่น นโยบายของรัฐ บทบัญญัติของกฎหมาย กลไกของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมาย และธนาคารหรือบริษัทผู้ออกบัตร ซึ่งัญเหตุดังกล่าวล้วนแต่เป็นอุปสรรคที่ทำให้มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิตมีการบังคับใช้ที่ขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิตให้ลดน้อยลงได้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปรับปรุงัญเหตุดังกล่าวไว้แล้ว

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา2532.....

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
จรัสศรี จรรย์กุล

CHARASSRI CHARIYAKUL : LEGAL MEASURES TO PREVENT AND SUPPRESS CREDIT CARD CRIMES . THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.VIRAPHONG BOONYOBHAS. 174 pp. ISBN 974-577-876-1

At present, credit card has become increasingly popular and widely accepted in Thai society. Likewise, a large size of card membership and an enormous sum of circulated money has consequently inspired numerous sorts of crimes and malpractices. Robbery, frauds and other committed by wrongdoers are spreading extensively. Thailand has criminal law dealing with different levels of committed economic crimes. Nevertheless, criminal law's implementation measures are seemingly inefficient to cope with the pace of economic criminal development.

This study aims directly at studying and analyzing problems involving law enforcement measures in preventing and suppressing these crimes. Furthermore, difficulties encountered by state apparatus responsible for law enforcement will be as well discussed. Likewise, ways to solve these problems by means of criminal law enforcement will be provided.

This research has found that problems can be attributed to state's policy, law. It equally suggests ways and means to tackle the above-mentioned problems.

ภาควิชาLaws.....
สาขาวิชาLaws.....
ปีการศึกษา1989.....

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
วิระพงษ์ บุญยอบาส

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของท่านรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญญาส ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และได้กรุณาให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจโครงร่าง และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชววิไลกุล ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านมาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และกรุณาแนะนำแนวทางค้นคว้า แก่ผู้เขียน ท่านอาจารย์กุลพล พลวัน แห่งกองวิชาการ กรมอัยการ ท่านรองศาสตราจารย์ ไพบูรย์ คงสมบูรณ์ และท่านรองศาสตราจารย์พิเศษ เสตเสถียร ที่กรุณาให้แนวทางในการศึกษา ตลอดจนกรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

พร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ชัยวัฒน์ อุทัยวรรณ กรรมการผู้จัดการ บริษัท ไตเนอร์สคลับ (ประเทศไทย) จำกัด ที่กรุณาให้ข้อมูลและคำแนะนำ และกรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คุณสุภาวรรณ ลินศิริพงษ์ ผู้จัดการแผนก CREDIT AND SERVICE บริษัท ไตเนอร์สคลับ (ประเทศไทย) จำกัด ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นบางประการแก่ผู้เขียน

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ คุณปิยะนันท์ พันธุ์ชะวมิช , คุณปราณี รัตนชัยวงศ์, คุณทรงคิน ศิริคุณโชติ และคุณบุญทอง เอี่ยมอร่ามศักดิ์ อัยการ กองคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร กรมอัยการ ร.ต.อ.จักรกฤษ สิงห์ศิลารักษ์ แห่งกองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ ที่กรุณาให้ข้อมูลบาง ประการ คุณอรพรรณนิลาศ โอวาทตระกูล ผู้ช่วยผู้พิพากษาประจำกระทรวงยุติธรรม คุณอรนาฏ โอวาทตระกูล แห่งกรมพัฒนาที่ดิน ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณท่านอื่น ๆ ซึ่งผู้เขียนไม่อาจจะกล่าว นามไว้ ณ ที่นี้ได้ทั้งหมด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

สุดท้ายนี้หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ในทางการศึกษาวิชานิติศาสตร์ อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบมอบเป็นกตเวทิตาแต่ท่านอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้เขียนทุกท่าน และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

จรัสศรี จริยากุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
1.3 ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย.....	7
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 อาชญากรรมบัตรเครดิตเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	8
2.1 ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	8
2.2 ความเป็นมาของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	12
2.3 ผลกระทบของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	16
2.4 มาตรการในการควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	18
2.5 อาชญากรรมบัตรเครดิตเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	21
บทที่ 3 ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของบัตรเครดิต.....	26
3.1 ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของบัตรเครดิตในประเทศต่าง ๆ ...	26
3.2 ประเภทของบัตรเครดิตและสัญญาเกี่ยวกับบัตรเครดิต.....	36
3.2.1 ประเภทของบัตรเครดิต	
1. บัตรเครดิตประเภทคู่สัญญา 2 ฝ่าย (TWO - PARTY PLAN).....	36

2. บัตรเครดิตประเภทคู่สัญญา 3 ฝ่าย (THREE - PARTY PLAN).....	37
3. บัตรเครดิตประเภทคู่สัญญา 4 ฝ่าย (FOUR - PARTY PLAN).....	38
3.2.2 สัญญาเกี่ยวกับบัตรเครดิต	
ก. สัญญาการสมัครเป็นสมาชิกบัตร.....	39
ข. สัญญาเกี่ยวกับการรับบัตร.....	41
ค. สัญญาระหว่างสมาชิกบัตรกับร้านค้าหรือสถานบริการผู้รับบัตร.....	43
ตารางเปรียบเทียบข้อกำหนดในสัญญาระหว่างธนาคารหรือบริษัทผู้ออกบัตรกับสมาชิกบัตร.....	45
ตารางเปรียบเทียบข้อกำหนดในสัญญาระหว่างธนาคารหรือบริษัทผู้ออกบัตรกับร้านค้าหรือสถานบริการ.....	50
3.3 ลักษณะของบัตรเครดิต วิธีการผลิตบัตรเครดิต และวิธีการใช้บัตรเครดิต.....	57
3.3.1 ลักษณะของบัตรเครดิต.....	57
3.3.2 วิธีการผลิตบัตรเครดิต.....	58
3.3.3 กระบวนการในการใช้บัตรเครดิต.....	59
บทที่ 4 รูปแบบของอาชญากรรมบัตรเครดิตและกลไกของรัฐที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิต.....	63
4.1 รูปแบบและลักษณะของอาชญากรรมบัตรเครดิต.....	63
4.1.1 บัตรหายหรือบัตรถูกฉก.....	63
4.1.2 บัตรถูกเปลี่ยนแปลง.....	66

4.1.3	บัตรปลอม.....	67
4.1.4	ร้านค้าหรือสถานบริการผู้รับบัตรฉ้อฉล.....	68
4.1.5	ผู้สมัครสมาชิกบัตรฉ้อฉล.....	69
4.2	ฐานความผิดทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมบัตรเครดิต.....	72
4.2.1	กรณีบัตรเครดิตหายหรือถูกฉก.....	73
4.2.2	กรณีบัตรปลอมหรือบัตรถูกทำการเปลี่ยนแปลง.....	76
4.2.3	กรณีร้านค้าหรือสถานบริการผู้รับบัตรทุจริต.....	78
4.2.4	กรณีบุคคลผู้สมัครสมาชิกบัตรทุจริต.....	79
4.3	กลไกของรัฐที่มีส่วนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิต.....	81
4.3.1	เจ้าหน้าที่ตำรวจ.....	82
4.3.2	อัยการ.....	101
4.3.3	ศาล.....	105

บทที่ 5 มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

	บัตรเครดิตของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	137
5.1	บทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับ.....	139
5.2	ข้อบกพร่องของกฎหมายที่ใช้ก่อนปี 1984.....	141
5.2.1	การก่ออาชญากรรมบัตรเครดิตโดยใช้หมายเลขบัตร.....	141
5.2.2	มูลค่ารวมของจำนวนที่ได้มาโดยการใช้บัตรเครดิตโดยทุจริต..	143
5.2.3	ความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายใหม่.....	145
5.2.4	การฉ้อฉลโดยใช้ไปรษณีย์และการฉ้อฉลโดยใช้โทรศัพท์.....	146
5.2.5	การรักษาความลับของลูกค้าของสถาบันการเงิน.....	149
5.3	รัฐบัญญัติว่าด้วยการใช้บัตรเครดิตโดยทุจริต 1984.....	150
5.3.1	มาตรการทางกฎหมายในรัฐบัญญัติ ข้อดี - ข้อเสีย.....	150

5.3.2	บทลงโทษ.....	153
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	156
6.1	ปัญหาด้านบทบัญญัติของกฎหมาย.....	157
6.2	ปัญหาด้านกลไกของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมาย.....	159
6.3	ปัญหาด้านธนาคารหรือบริษัทผู้ออกบัตร.....	161
6.4	ปัญหาด้านนโยบายรัฐ.....	161
	บรรณานุกรม.....	163
	ภาคผนวก.....	166
	ประวัติผู้เขียน.....	174